

Záznam z 9. setkání PS pro čtenářskou gramotnost a k rozvoji potenciálu každého žáka

Datum a čas setkání: 29. 9. 2020, 16:30–18:30 h

Přítomní: B. Černá, H. Kaluhová, J. Jedličková, K. Vítová, M. Tomášová, R. Kolínská

Program:

- 1) přivítání;
- 2) čtenářský systém nakladatelství Fragment, nové knihy a pracovní listy;
- 3) čtenářská pregramotnost – nový člen?;
- 4) nové knihy na čtenářskou gramotnost a pregramotnost;
- 5) čtenářská gramotnost a Scio;
- 6) naše další aktivity v tomto školním roce;
- 7) spolupráce s knihovnou MH;
- 8) příprava inspiromatu (námětníku) na ČG;
- 9) nabídka Mgr. Dagmar Burdové (rétorika, práce s chybou, dílny pisatelství),
- 10) různé.

1.+2.+3. Po úvodním přivítání a představení nově přítomné Romany Kolínské (MŠ Veselá), která by se do budoucna mohla věnovat tématu čtenářské pregramotnosti, jsme si znovu představily **čtenářský systém nakladatelství Fragment**

(<https://www.fragment.cz/aktualita/novy-ctenarsky-system-nakladatelstvi-fragment/>).

Je to čtenářský systém, který usnadní orientaci v knižní nabídce právě pro začínající čtenáře. Odborníci upravili text tak, aby byl pro děti čtenářsky zvládnutelný. V rámci systému nalezneme 4 edice:

Čteme s obrázky

Jednoduché příběhy, v nichž jsou některá slova v textu nahrazena obrázky, jsou určené jak pro děti, které ještě neumějí číst, tak pro začínající čtenáře. Dítě-nečtenář se může podílet na čtení, doplňuje slova za obrázky a současně se nenásilnou formou učí orientovat v textu.

Čteme spolu

Knížky pro společné čtení dětí a rodičů, kdy se začínající čtenáři s dospělými ve čtení střídají. Text, který je menším písmem a je delší, je určený dospělým, kratší a jednodušší text větším písmem čtou děti.

Čteme sami a Čteme sami – genetická metoda

Edice určená pro začínající čtenáře. Obsahuje jednoduché, srozumitelné příběhy doplněné velkým množstvím obrázků. Větší písmo a kratší věty usnadňují dětem první samostatné pokusy o čtení.

V nabídce najdete i variantu s velkými tiskacími písmeny pro děti, které se učí číst genetickou metodou.

Čteme s radostí

Edice je dalším stupínkem ke zdokonalování čtenářských dovedností. Je určená o trochu pokročilejším čtenářům, než je edice Čteme sami.

Prohlédly jsme si i ukázky těchto knih a pracovní listy, které k nim nakladatelství nabízí. Byly to knihy: *Jak se vodníček stal hasičem*, *Jak si velká malá holčička ochočila město*, *Natálka a svět vzhůru nohama*, *Čáry, máry, kůň*.

4. Nové zajímavé knihy:

Hana Havlínová – Chci číst jako táta s mámou, nakladatelství Grada

Jitka Suchá – Trénink slovní zásoby pro každý věk, nakladatelství Portál

Ivona Březinová – Řád sladkého sněhuláka, Albatros/Pasparta (téma cukrovka u dětí, jsou i pracovní listy)

O. Martincová, L. Kořenářová, P. Tatičková – Pohádkový slovníček, SPN (abecední slovníček, uvádí výrazy, které se vyskytují v českých pohádkách a kterým děti často nerozumějí; 502 výrazů, slova pocházejí z 25 knih, které v současnosti děti nejvíce čtou a které náležejí do zlatého fondu české literatury pro děti)

Čtení s porozuměním – cvičebnice pro šikovné a chytré školačky a školáky

<https://www.chytry-skolak.cz/19-cteni-s-porozumenim>

Cesta kolem světa – pracovní listy s metodikou, RAABE (Publikace shrnuje teoretickou i praktickou stránku rozvoje čtenářské gramotnosti ve výuce na 1. stupni základní školy hravou formou. V úvodní části představuje Cesta kolem světa – pracovní listy s metodikou jako jednu z metod, která pomáhá rozvíjet u dětí kvalitní čtenářství a kladný vztah ke knihám – od struktury výukové hodiny přes výběr vhodných didaktických aktivit a metod až po

organizační doporučení do hodin ČJ či čtenářských dílen. Hlavní částí publikace je tematický celek Cesta kolem světa, který využívá metod projektového vyučování a který nabízí pracovní listy využitelné v dlouhodobém tematickém vyučování, nebo v jednotlivých lekcích. Publikaci skvěle využijí učitelé, ale také rodiče, kteří chtějí vést děti k samostatné práci s textem.)

5. Dále jsme si představily **pracovní listy ze Scia**. Listy jsou rozděleny do kategorií: nečtenář, začátečník, průzkumník, objevitel, prosák, specialista.

Všechny aktivity ke čtenářské gramotnosti obsahují úryvek textu z nějaké zajímavé knížky pro děti a skládají se ze tří fází:

- **Naladění.** Často jde o rychlou aktivitu pro upoutání pozornosti dítěte a přípravu na práci. Použité metody: brainstorming, volné psaní, myšlenková mapa, pětilístek apod.
- **Samotná práce s textem.** Materiály jsou rozděleny do úrovní 1 až 7, kdy 1. úroveň (nečtenář) obsahuje nejméně náročný text, 7. úroveň (expert) nejobtížnější. Úrovně vycházejí z tzv. Mapy učebního programu, která podrobně popisuje, jaké čtenářské dovednosti dítě na dané úrovni má. V materiálech je uvedeno, i jaké třídě by úroveň měla přibližně odpovídat (nicméně každé dítě je jiné a vy nejlépe posoudíte, zda text vaše dítě zvládne). Pokud dítě text/kniha zaujme, zvládne i vyšší obtížnost, než byste čekali. Pro práci s textem využíváme otázky na porozumění textu, T graf, čtení s předvídáním a další zajímavé čtenářské metody.
- **Sebehodnocení.** Část, ve které dítě samo sebe ohodnotí. Jde o důležité uzavření práce a zpětnou vazbu k aktivitě.

Část pracovních listů je zdarma, část je zpoplatněna za dobrovolný příspěvek. Rozřazovací **test čtenářské gramotnosti a procvičovací testy z ČJ a Ma**. Každý týden nové **pracovní listy a aktivity** s pečlivě vybranými texty.

Zdarma připravili:

15 pracovních listů a aktivit na vyzkoušení.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Databázi knih a her rozdělených podle úrovně gramotnosti.

Zábavná videa v angličtině, která se zaměřují na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět.

Živé vysílání včetně záznamů nejen pro děti ze ScioŠkol.

Test i materiály jsou cíleny na děti od 7 do 15 let.

6. V tomto kalendářním roce bylo toto setkání pracovní skupiny poslední. S ohledem na nejistou situaci ve společnosti nebudeme plánovat žádné další setkání ani jinou aktivitu. V příštím roce 2021 se sejdeme podle situace v první polovině roku 2021.

7. Spolupráce s knihovnou

Aktivity Městské knihovny Mnichovo Hradiště pro veřejnost představily Jana Jedličková a Kateřina Vítová.

BOOKSTART – S knížkou do života. Mezinárodní projekt na podporu čtenářské gramotnosti, který rozvíjí verbální schopnosti dětí, jejich představivost, vytváří vztah ke knihám a čtení, poskytuje inspiraci. Knihovna připravuje program pro maminky s dětmi 0–3 roky na zkoušku 1x za měsíc.

Týden Čtení dětem od 1. do 7. října – 7 osobností čte úryvky z dětských knížek, z důvodu koronaviru nepůjde o prezenční akci, budou natočena videa a prezentována na Facebooku města Mnichovo Hradiště. Ke čtení se v tomto termínu připojí i třídy ZŠ Bakov a MŠ Veselá.

Dále představily knihovnice **programy nabízené knihovnou základním a mateřským školám**. Již nyní je tato nabídka zveřejněna na webu MAP II MH pro pracovní skupinou pro čtenářskou gramotnost. V dohledné době budou tyto programy doplněny o stručné anotace. Knihovnice nabízejí tyto programy buď přímo v knihovně, případně s nimi mohou i dojet do nějaké vzdálenější školní instituce.

Připravuje se **Listování s Lukášem Hejlíkem** na čtvrtek 5. 11. od 20 hodin. Pro rodinné centrum Náruč se připravuje dopolední knižní akce na pátek 13. listopadu **Náruč plná knih** (jde o náhradní termín, jarní byl kvůli koronaviru zrušen).

Na základě dotazu Romany Kolínské nabídly knihovnice MŠ Veselá, která není vybavena knihami, možnost založit průkazku a připravit pro školku knihy na dané téma (třeba podle programu v MŠ).

8. **Příprava inspiromatu na ČG.** S ohledem na dění kolem koronaviru zatím nebudeme vymýšlet termín pro konání prezenčního inspiromatu. Z toho prvního, který se uskutečnil 19. 11. 2019, je na webu MAP (pod PS pro čtenářskou gramotnost) zpracována inspirativní příručka (http://www.map-mh.cz/wp-content/uploads/2020/07/ctenarsky-inspiromat_prirucka.pdf).

9. **Nabídka Mgr. Dagmar Burdové** (rétorika, práce s chybou, dílny pisatelství atd.) – životopis paní Burdové a nabídka jejích programů byly rozeslány členkám pracovní skupiny. Zaujala nás zejména nabídka workshopu rétoriky, zkusíme využít pro příští kalendářní či školní rok.

10. Různé

- Web: <https://www.renenekuda.cz/>: zajímavý web o tvůrčím psaní, kde je možno i stáhnout pomůcky a materiály
- Ve spolupráci s Dominikem Rubášem MAP vytvořilo **Geologický mapováček aneb Terénní cvičení a geologické vycházky** v okolí Mnichova Hradiště, primárně pro druhý stupeň ZŠ, nicméně inspiraci v něm jistě naleznou i prvostupňové a školkové paní učitelky (doplněno kresbami Lukáše Umáčeného). Momentálně je Geologický mapováček v tiskárně, práce na něm již finalizují. Bude distribuován do škol na Mnichovohradištsku. V online podobě jsou pracovní listy již nyní k dispozici na webu MAP II MH.
- RNDr. Dominik Rubáš, bývalý student GMH, nyní učitel v ZŠ Kobyly, geolog Geoparku Ralsko. Kromě toho se věnuje publikační činnosti a popularizaci přírodních věd – především geologie a geomorfologie (např. 2012 vydal svoji

první knížku *Krásy neživé přírody v Podještědí*, později *Prameny a studánky v Podještědí*, 2017 vyšla zatím jeho poslední publikace *Přírodní klenoty Podještědí*. Dominik Rubáš se věnuje též průvodcovské činnosti (mnoho exkurzí po přírodních zajímavostech v severních Čechách pro dospělé i pro žáky a studenty). Přispívá i do různých časopisů či do regionálního sborníku *Od Ještěda k Troskám*. O přírodních zajímavostech v Podještědí mluvil také ve dvou dílech TV pořadu *Toulavá kamera* a v mnohých rozhlasových reportážích.

- Ve spolupráci s PS pro regionální vzdělávání a participaci žáků připravujeme též k tisku **pexeso** s kresbami Karolíny Nohýnkové (bezobratlí žijící u vody, rostliny podél vodních toků).
- Poslední připravovanou publikací je též **Předškolákův mapováček**, příručka pro rodiče předškoláků, která vzniká ve spolupráci s Věrou Vlasákovou (MŠ Jaselská) a Ivou Průškovou (ZŠ Studentská).
- Markéta Tomášová (MAP II MH) též upozornila na to, že na webu jsou k nalezení **kontakty na místní odborníky**, s nimiž je možné se spojit a domluvit si různorodé aktivity dle jejich zaměření. Vhodné např. pro projektové dny do škol i školek.
- Rozdání vytisknutých materiálů z jarního emailového setkání.
- Romana Kolínská nás seznámila se čtením v MŠ, co a jak čtou. V případě zájmu je možné domluvit pro MŠ Veselá návštěvu nějakého spisovatele (např. již osvědčená K. Smolíková).
- Pozvánka na **úterý 13.10. 2020, workshop s K. Smolíkovou: Co zmůže muzeum, co zmůžou knihy**.
- Markéta Tomášová představila též zajímavý blog Veroniky Peslerové <http://pesleri.blogspot.com/> (bývalá ředitelka Krajské knihovny Vysočiny, nyní má dítě v domácím vzdělávání), který je, jak sama uvádí, pelmel o knihách, vaření, aktivitách venku a mnohém dalším. Doporučuje nahlédnout na její knižní tipy, vždy zajímavě propojené s daným obdobím! Zmínila i web <https://mravencichuva.cz/>, který se stará o velké i malé čtenáře, provádí zájemce světem knih pro děti, autorky webu píšou magazín a tvoří knižní balíky, vše s cílem, aby děti bavilo číst.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

- Návrh připravit **inspirativní sešit zaměřený na rozvoj psaní**, určený pro žáky 1. stupně, který by obsahoval různé druhy aktivit podněcujících jejich tvůrčí psaní (sešit by byl jakýmsi nápadníkem aktivit pro učitele, kteří by mohli tyto aktivity vykonávat s dětmi) – členky PS mohou vymyslet (samy, či se svými žáky) názvy příběhů (žáci by dle názvu psali v hodinách svůj příběh, vyprávění); několik úvodních vět, kterými by příběh mohl začít; závěrečnou větu; větu, která by se v příběhu mohla objevit...
Vítány jsou jakékoliv další tvůrčí nápady pro tento inspirativní sešit – ten by pak mohl být k dispozici na webu MAP, bylo by možné jej i vytisknout pro školy na Mnichovohradištsku. Návrhy pro tento sešit prosím zašlete nejpozději do konce listopadu 2020.
- Seznámení s webem: <https://www.ucenisnapadem.cz/>. ZŠ Bakov nad Jizerou zakoupila pomůcky a představí je na příští schůzce pracovní skupiny.

Další setkání PS: V prvním pololetí roku 2021, bude domluveno emailem.

Záznam vypracovala: Helena Kaluhová

